

Nefndadeild Alþingis

Tjarnargötu 9

101 Reykjavík

Hagsmunasamtök
Heimilanna

Til: fjárlaganefndar og efnahags- og viðskiptanefndar

28. september 2026

Efni: Umsögn Hagsmunasamtaka heimilanna um 1. og 2. mál á 158. löggjafarþingi

Frumvörp til fjárlaga fyrir árið 2027 og breytinga á ýmsum lögum vegna fjárlaga 2027

Hagsmunasamtök heimilanna taka sjaldan afstöðu til fjárlaga enda berjast samtökin ekki fyrir því að heimilin fái fjárveitingar úr ríkissjóði eða frá sjálfum sér sem skattgreiðendum, heldur að hagsmunir þeirra séu tryggðir gagnvart lánveitendum og eftir atvikum leigusölum húsnæðis. Að þessu sögðu vilja samtökin þó beina sjónum að fyrirhugaðri hækkun bankaskatts, sem bankarnir hafa beinlínis hótað því að verði velt yfir á skuldetta heimili með því að hækka vexti húsnæðislána og neytendalána.

Af þessu tilefni er rétt að vekja sérstaklega athygli á því að samkvæmt 3. gr. laga um sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki nr. 155/2010 er hinn svokallaði bankaskattur lagður á heildarskuldir skattskylds aðila á borð við innlán og útgefin skuldabréf í eigu fjármagnseigenda, en ekki eignir skattskylds aðila á borð við útlán til heimila. Með öðrum orðum eru skuldir heimilanna ekki skattstofninn. Það væri því með öllu óréttmætt ef skuldetta heimili yrðu látin gjalda fyrir hækkun á umræddum skatti!

Þegar virðisaukaskattur á eldsneyti var lækkaður tímabundið fyrr á þessu ári með lögum nr. 34/2026 var sérstaklega kveðið á um að Samkeppniseftirlitið ætti að fylgjast með því að sú lækkun myndi skila sér til neytenda en ekki auka hagnað seljenda. Hagsmunasamtök heimilanna krefjast þess því að nú verði kveðið á um sambærilegar varnir gegn því að hækkun bankaskatts bitni á heimilunum.

Ein helsta röksemdin fyrir hækkun bankaskatts nú er aukinn hagnaður bankanna vegna viðvarandi verðbólgu og hárra vaxta, enda hefur þetta ástand þröngvað mörgum heimilum yfir í verðtryggð lán og þannig aukið hagnað bankanna af verðtryggðum eignum þeirra langt umfram verðtryggðar skuldir. Þetta er kallað verðtryggingarjöfnuður en er í raun ójöfnuður á kostnað heimilanna. Bankarnir hafa því engan hvata til að halda aftur af verðbólgu heldur þvert á móti hið gagnstæða. Þennan neikvæða hvata verðtryggingar þarf að afnema strax svo koma megir böndum á verðbólgu og vaxtastig.

Verði gengið að framangreindum kröfum Hagsmunasamtaka heimilanna um vernd fyrir áhrifum hærri bankaskatts og afnám verðtryggingar styðja samtökin hækkun bankaskatts en annars ekki.

- 0 -

Virðingarfyllst,

f.h. Hagsmunasamtaka heimilanna,

Guðmundur Ásgeirsson

Guðmundur Ásgeirsson, formadur@heimilin.is